

Genoptræning efter udskrivelse fra sygehus

- nye regler gældende fra 1. januar 2007

Baggrund

I forbindelse med den nye kommunalreform, der trådte i kraft fra 1. januar 2007, er ansvaret for genoptræning efter udskrivelse fra sygehus overgået fra amterne til kommunerne. Det betyder, at patientens genoptræning efter udskrivelse fra sygehus nu primært skal ske i egen kommune. Derfor er der kommet nye regler herfor, som beskrives her.

Når det gælder reglerne for vederlagsfri fysioterapi samt reglerne for henholdsvis kommunal vedligeholdelsestræning og kommunal genoptræning efter serviceloven, er disse ikke eller kun i meget ringe grad berørt af kommunalreformen og nederst henvises til anden information herom.

Genoptræning under indlæggelse på sygehus og lægefagligt skønnet behov for genoptræning efter udskrivelse

Under indlæggelse på sygehus er det sygehuset, som har ansvar for genoptræningen. Her er det en individuel sundhedsfaglig vurdering f.eks. af en læge eller fysioterapeut, der afgør, om man kan få genoptræning under indlæggelsen. Inden man udskrives, skal der foretages en lægefaglig vurdering af, om man har behov for genoptræning efter udskrivelse fra sygehuset. Såfremt lægen skønner, at patienten har behov for genoptræning efter udskrivelse, har man som patient ret til at få en genoptræningsplan og denne genoptræningsplan vil efterfølgende fungere som en lægelig henvisning til genoptræning i kommunen. Derfor er det meget vigtigt, at man som patient "husker" lægen på denne at foretage denne vurdering, inden man udskrives.

Udskrivelse fra sygehus

I dag foregår mange behandlinger uden man nødvendigvis er indlagt på en sengeafdeling, og "udskrivelse" skal derfor forstås ret bredt – det vil sige, når patienten afslutter sin kontakt med sygehuset. Det kan ud over udskrivelse fra en sengeafdeling også være fra et ambulatorium, et dagafsnit eller fra en skadestue.

Individuel genoptræningsplan ved udskrivelse

I forbindelse med udskrivelsen, har man som patient ret til at få en genoptræningsplan, såfremt det lægefagligt vurderes, at man har behov for mere genoptræning efter udskrivelse. Heraf følger at man også har ret til at få den genoptræning, som er beskrevet i genoptræningsplanen.

Genoptræningsplanen skal være skriftlig og udarbejdes sammen med patienten. Den skal udleveres til patienten senest ved udskrivningen og samtidig sendes til egen læge og bopælskommunen.

Undtagelsesvist kan der være tilfælde, hvor lægen ikke kan vurdere om patienten fortsat har brug for genoptræning, f.eks. på en skadestue, og i denne situation kan lægen i stedet visitere patienten til senere at komme ambulantly på sygehuset for at få vurderet, om der er behov for genoptræning.

Genoptræningsplanens indhold

Genoptræningsplanen skal som et minimum indeholde følgende:

1. En beskrivelse af patientens funktionsevne forud for den sygdom/hændelse, der førte til den faktuelle sygehusbehandling.
2. En beskrivelse af patientens funktionsevne på udskrivningstidspunktet.

3. En beskrivelse af patientens genoptræningsbehov på udskrivningstidspunktet. Herunder en præcisering af hvilke begrænsninger i patientens funktionsevne som genoptræningen skal rette sig imod.
4. Det seneste tidspunkt for, hvornår bopælskommunens skal have kontaktet patienten omkring den videre genoptræning i kommunen.
5. En angivelse af, om patienten har brug for ambulante, specialiseret genoptræning på sygehuset (se nedenstående afsnit om specialiseret ambulante genoptræning).
6. Oplysninger om hvor patienten kan henvende sig i regionen/kommunen omkring spørgsmål i forbindelse med genoptræningen.

I de enkelte regioner og kommuner, kan man aftale, at genoptræningsplanerne skal indeholde yderligere oplysninger end ovenstående.

Hvis en patient kun har behov for egentræning efter udskrivelse fra sygehuset, skal man kun have en genoptræningsplan, hvis man modtager andre ydelser fra kommunen. F.eks. hjemmehjælp, hjemmesygepleje m.m. Genoptræningsplanen skal i dette tilfælde kun bruges til at informere egen læge og kommunen herom.

Det er sygehuset som skal stå for instruktion af patienten omkring egentræningen, og patienten vil ikke blive kontaktet af kommunen herom efter udskrivelse.

Genoptræning i kommunen efter udskrivelse

Ifølge den nye sundhedslov skal kommunen tilbyde gratis genoptræning til patienter, der har fået en genoptræningsplan ved udskrivelse fra sygehus, hvori det er vurderet, at de skal have kommunal genoptræning. Dvs. genoptræningsplanen fungerer som en henvisning til genoptræning i kommunen. Denne genoptræning kan kommunen vælge selv at udbyde, f.eks. i et kommunalt træningscenter eller de indgå aftaler med andre, der så skal stå for selve udførelsen af genoptræningen. Det kan eksempelvis være et sygehus, en fysioterapiklinik eller en anden privat institution.

Efter udskrivelse fra sygehuset skal patienten modtage en henvendelse fra kommunen, hvoraf det fremgår, hvilke relevante genoptræningstilbud kommunen har. Her skal patienten også informeres om, at der her er mulighed for at benytte reglen om frit valg mellem genoptræningstilbud, der betyder, at patienten frit kan vælge mellem tilbud i egen kommune og kommunale tilbud i andre kommuner.

Specialiseret ambulante genoptræning

I sundhedsloven gives der stadig mulighed for at der i særlige tilfælde, kan gives ambulante genoptræning på sygehuset efter udskrivelse – dette kaldes specialiseret genoptræning.

Kriterierne for at få specialiseret genoptræning er følgende:

1. Hvis patienten har behov for genoptræning, der kræver et samtidigt eller tæt tværfagligt samarbejde på speciallægeniveau med henblik på en tæt koordinering af genoptræning, udredning og behandling.
2. Hvis patienten har behov for genoptræning, der af hensyn til patientens sikkerhed, forudsætter mulighed for bistand fra andet sundhedsfagligt personale, som kun findes i sygehusregi.

I praksis vil det formodentlig kun blive ganske få patienter, der vil få specialiseret genoptræning. Det vil ikke alene være diagnosen, der er afgørende – men også sygdommens sværhedsgrad og patientens generelle tilstand.

Hvis en patient skal have specialiseret genoptræning, skal det fremgå af genoptræningsplanen, dvs. at det skal være lægefagligt begrundet. Ligeledes skal det fremgå af genoptræningsplanen, hvis en patient efter den specialiserede genoptræning skal fortsætte med almindelig genoptræning i kommunalt regi.

Det frie sygehusvalg gælder også den specialiserede genoptræning, dvs. at man kan vælge at få genoptræningen i egen region eller på andre regionssygehuse.

Genoptræning efter udskrivelse fra privat sygehus m.m.

Hvis en patient har benyttet reglerne om udvidet frit sygehusvalg og bliver udskrevet fra et privat sygehus, skal det private sygehus vurdere behovet for genoptræning og i givet fald udarbejde genoptræningsplanen ifølge reglerne herfor. Det samme gælder for Gigtforeningens behandlingssteder.

Hvis en patient bliver udskrevet fra et privathospital, som man selv har betalt for, kan sygehuset ikke direkte give patienten en genoptræningsplan. Derimod kan privathospitalet ved udskrivelsen henvise patienten til vurdering af om der er behov for genoptræning på eget regionsygehus eller henvise patienten til at få relevant information herom på regionens patientkontor.

Transport til genoptræning efter udskrivelse fra sygehus

Pensionister har mulighed for at få kørsel eller kørselsgodtgørelse til genoptræning, der foregår efter udskrivning fra sygehus.

Andre end pensionister kan få kørsel eller kørselsgodtgørelse, hvis vedkommendes tilstand udelukker transport med offentlige transportmidler, eller når afstanden til genoptræningsstedet overstiger 50 km.

For både pensionister og ikke-pensionister er det en forudsætning for udbetaling af befordringsgodtgørelse, at udgiften overstiger et vist beløb. For pensionister er det fastsat til 25 kr og for andre til 60 kr.

Hvis man har benyttet reglerne om frit valg til genoptræning, ydes der kun godtgørelse svarende til det, vedkommende ville have været berettiget til, hvis man havde valgt det behandlingssted, som kommunen eller regionen ville have henvist til.

Klager over genoptræning

Der er tre muligheder for at klage over sin genoptræning efter udskrivelse fra sygehus:

1. Sundhedsvæsenets Patientklagenævn
2. Regionen
3. Kommunen

Sundhedsvæsenets Patientklagenævn

Nævnet behandler klager over den sundhedsfaglige virksomhed. Det kan f.eks. være klager over den sundhedsfaglige vurdering af, om en patient har et genoptræningsbehov eller klager over den faglige standard af genoptræningen.

Regionen

Klager over serviceniveauet under indlæggelse på sygehuset skal rettes til Regionen. Det kan f.eks. være i forbindelse med ventetider, organiseringen og omfanget af genoptræningen m.m. Også klager i forbindelse med den specialiserede genoptræning skal rettes til Regionen.

Her vil sygehusets patientvejleder kunne hjælpe med at udforme og formidle klagen til rette sted.

Kommunen

Klager over serviceniveauet i kommunen skal rettes til den kommune, der yder genoptræningen. Det kan f.eks. være klager over ventetider, organiseringen og omfanget af genoptræningen m.m. Dette gælder også selv om det er en leverandør, der udfører genoptræningen for kommunen.

Andre muligheder for genoptræning/vedligeholdende kommunal træning samt behandling hos fysioterapeut og vederlagsfri fysioterapi.

Her beskæftiger vi os kun med de nye regler på genoptræningsområdet, der følger med den nye kommunalreform, dvs. genoptræning efter udskrivelse fra sygehus. Der er imidlertid også andre muligheder for at få genoptræning og vedligeholdende træning i kommunen efter reglerne i serviceloven. Disse regler er stort set uforandrede.

Når det gælder Vederlagsfri fysioterapi, er regler herfor uændrede. I forhold til genoptræning i kommunen, er det præciseret, at man ikke kan erstatte den kommunale genoptræning med vederlagsfri fysioterapi. Endvidere kan man ikke for samme lidelse modtage både genoptræning i kommunen og vederlagsfri fysioterapi på samme tid.

Læs mere:

Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

Læs mere: www.pkn.dk

VEJLEDNING OM TRÆNING I KOMMUNER OG REGIONER

December 2006. Udgivet af Socialministeriet og Indenrigs- og sundhedsministeriet.

Læs mere: www.im.dk under publikationer.

Vederlagsfri fysioterapi til mennesker med gigt.

Læs mere: www.gigtforeningen.dk/vederlagsfrifysioterapi

Oplysninger om regioner og kommuner.

Læs mere: www.sundhed.dk

Gigt og genoptræningsmuligheder

Læs mere på www.bedremotion.dk/genoptraening

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Gigtforeningens telefoniske rådgivning, Gigtlinien på tlf. 39 77 80 80.